



Notat

Vedrørende: Basisbudget 2021-24 (hovednotat)
Sagsnavn: Budget 2021-24
Sagsnummer: 00.01.00-S55-1-19
Skrevet af: Brian Almann Hansen
E-mail: brian.hansen@randers.dk
Forvaltning: Budget
Dato: 20. august 2020
Sendes til: **Byrådet (budgetseminar den 27. august 2020)**

I dette notat gives en overordnet beskrivelse af Randers Kommunes basisbudget for 2021-24 – herunder det økonomiske råderum.

Notatet er opdelt i følgende hovedafsnit:

1. Resume – kortfattet sammenfatning af det samlede forslag til basisbudget
2. Nyt primært økonomisk styringsmål
3. Forudsætninger
4. Styringsmål og økonomisk råderum

Basisbudgettet (herunder forudsætninger mm.) er nærmere beskrevet i det uddybende notat om basisbudgettet.

1. Resume

Med effekten af den vedtagne udligningsreform og den indgåede økonomiaftale mellem regeringen og KL, er der skabt et solidt økonomisk grundlag for kommunens budgetlægning i 2021-2024.

Randers Kommune har i en længere årrække anvendt kassebeholdningen som det styringsmål, der i praksis satte rammen for det økonomiske råderum i de årlige politiske budgetforhandlinger. Dette er i tidligere år primært sket med baggrund i usikkerheden omkring indtægtssiden i overslagsårene.

Med den vedtagne udligningsreform, er der nu i langt højere grad skabt sikkerhed omkring indtægtssiden. Kommunen har derfor nu mulighed for at bevæge sig væk fra en kortsigtet styring, der reelt har indebåret, at de samme penge blev 'anvendt to gange'. Det hænger sammen med, at kassebeholdningen i meget høj grad består af overførte midler fra tidligere år. Beløb der altså allerede er bevilget til konkrete formål og hvor der tidligere har ligget en indbygget forudsætning i budgettet om, at en meget stor andel af disse midler ikke blev forbrugt.

I basisbudget 2021-2024 opgøres det økonomiske råderum således (jf. den vedtagne økonomiske politik) med afsæt i det gennemsnitlige driftsoverskud inkl. afdrag på kommunens lån. Herved sikres en overordnet økonomisk styring, som er holdbar – også på længere sigt.

Basisbudgettet indeholder en lang række forudsætninger og ændringer, som påvirker det samlede resultat. De væsentligste gennemgås i nærværende hovednotat. Blandt de vigtigste kan fremhæves, at forvaltningen foreslår, at der indarbejdes en budgetreserve på 30 mio. kr. i 2021 og 2022 faldende til 25 mio. kr. i 2023 og 15 mio. kr. i 2024. Baggrunden for reserven er den store usikkerhed knyttet til udviklingen på udgifterne til indkomstoverførsler set i lyset af COVID-19.

Herudover er der stor usikkerhed knyttet til effekten af de ændringer der er foretaget omkring kommunernes mulighed for at hjemtage refusion til særligt dyre enkeltsager. I basisbudgettet er der indlagt en forudsætning om, at kommunens indtægter på ordningen kan fordobles (svarende til den forudsætning, der er lagt til grund på landsplan ved reduktionen af kommunernes bloktilskud). En gennemgang foretaget af revisionsfirmaet BDO viser dog, at indtægterne meget vel kan blive betydeligt lavere.

Ligeledes kan det fremhæves, at forvaltningen foreslår en forudsætning om, at der i de kommende års økonomiaftaler vil ske en kompensation til kommunerne vedrørende demografisk betingede merudgifter på yderligere 0,5 mia. kr. årligt. Det indebærer en forbedring i kommunens budget på 8,4 mio. kr. i 2022, 16,8 mio. kr. i 2023 og 25,2 mio. kr. i 2024. Denne forudsætning er naturligvis forbundet med stor usikkerhed. Det vurderes dog realistisk, at kommunerne vil blive kompenseret, men størrelsen af kompensationen vil være påvirket af det finanspolitiske råderum på landsplan i de kommende år – og vil dermed også være afhængig af, hvordan dansk økonomi kommer ud på den anden side af COVID-19.

Endelige kan det nævnes, at der jf. den vedtagne budgetprocedure er indarbejdet et nyt effektiviserings-/besparelseskra på 20 mio. kr. i 2024 (som endnu ikke er udmøntet), ligesom det i 2024 er forudsat at der genindføres prisfremskrivning af budgetterne til varekøb og tjenesteydelser.

Med de forudsætninger som forvaltningen har lagt til grund for forslaget til basisbudget 2021-2024, er der et overskud i alle år. Det gennemsnitlige overskud på det skattefinansierede område (inkl. afdrag på lån) kan opgøres til 20,7 mio. kr.

Det permanente råderum - rammen for varige bevillinger der også skal videreføres i 2025 – afgøres af balancen i overslagsåret 2024. Her er der i basisbudgettet et overskud på 10 mio. kr. Med andre ord kan der maksimalt vedtages varige bevillinger i 2024 og frem på 10 mio. kr., hvis målsætningen om balance skal opretholdes. Sker dette ikke, dannes 2025 i næste års budgetlægning som udgangspunkt med en indbygget ubalance.

Udover overskuddet på det skattefinansierede område, er der i basisbudgettet indbygget anlægspuljer, som endnu ikke er politisk prioriteret. Det samlede økonomiske råderum til de politiske budgetforhandlinger kan dermed opgøres som følger:

Økonomisk råderum i alt (inkl. anlægspuljer til politisk udmøntning)

Mio. kr.	2021	2022	2023	2024
Overskud inkl. afdrag på gæld	-48,7	-1,9	-22,2	-10,0
Anlægspuljer til politisk udmøntning	0,0	-14,2	-14,2	-21,0
Råderum i alt	-48,7	-16,1	-36,4	-31,0

Årsagen til, at størrelsen af overskuddet de enkelte år svinger, er blandt andet, at der på indtægtssiden i 2021 og 2022 er indarbejdet en kompensation vedr. udlændinges uddannelsesstatistik, som kommunen modtager i forlængelse af udligningsreformen. Kommunen modtager som følge heraf 30,8 mio. kr. i 2021 og 2022.

Herudover er der fra 2021 til 2022 og frem et fald i KL's tilskudsmodel vedrørende det forudsatte anlægsniveau i kommunerne (og dermed også i finansieringen). Ligeledes er der relativt store udsving i de forventede indtægter vedrørende selskabsskat i budgetperioden – primært som følge af effekten af COVID-19. Selskabsskat afregnes med 3 års forsinkelse, og da Randers Kommune har indtægter fra selskabsskat under landsgennemsnittet vil faldende skatter på landsplan samlet set give kommunen en overkompensation (og omvendt når selskabsskatterne på landsplan stiger).

Hertil kommer, at der i basisbudgettet under økonomiudvalget er afsat midler til finansiering af den demografiske udvikling på serviceområderne. Beløbene har en stigende profil og er beregnet ud fra den aktuelle befolkningsprognose og de gældende demografimodeller (jf. tabellen nedenfor). Beløbene skal udmøntes som led i de videre politiske drøftelser om budgettet.

Pulje vedr. demografi indarbejdet i basisbudgettet under økonomiudvalget

Mio. kr.	2021	2022	2023	2024
Småbørn	2,8	7,5	10,9	13,8
Skoleområdet	6,2	4,6	4,0	3,6
Social	2,6	3,6	4,4	5,3
Omsorg	22,2	46,2	70,9	93,0
Demografi i alt	33,8	62,0	90,3	115,9

2. Nyt primært økonomisk styringsmål

Der har igennem længere tid været stor usikkerhed om kommunernes indtægtsside – bl.a. som følge af arbejdet med en ny udligningsreform. Desuden har det såkaldte ekstraordinære finansieringstilskud gennem en årrække været kilde til stor usikkerhed, idet tilskuddet kun blev fastlagt for et år af gangen.

Der er nu kommet afklaring på begge disse usikkerhedselementer – udligningsreformen er gennemført, og finansieringstilskuddet er fastlagt som et permanent tilskud. Der er selvsagt stadig usikkerheder på indtægtssiden – bl.a. i forbindelse med den årlige opdatering af tilskudsmodellen. Men, usikkerhederne er væsentligt mindre end tidligere.

Af Randers Kommunens økonomiske politik fremgår, at Randers Kommune vil overgå til et nyt primært styringsmål, når usikkerhederne på indtægtssiden er blevet mindre, jf. nedenstående klip fra den økonomiske politik:

”På længere sigt – når der er en højere grad af sikkerhed i forhold til indtægtssiden (tilskud og udligning fra staten) i den samlede budgetperiode – ønskes det gennemsnitlige driftsoverskud derfor fastsat som det overordnede og primært rammesættende styringsmål for kommunens fremtidige budgetlægning.”

Af den økonomiske politik fremgår endvidere, at det gennemsnitlige driftsoverskud i udgangspunktet skal være tilstrækkelig til at dække afdragene på kommunens lån.

Fremover er det derfor forudsat, at det primære økonomiske styringsmål er ”resultatet af ordinær drift og anlæg”, og at dette i gennemsnit over 4-års perioden er tilstrækkeligt til at dække de budgetterede afdrag på kommunens lån.¹

Hvis der herudover er yderligere midler vil disse indgå i opgørelsen af det økonomiske råderum for de kommende budgetdrøftelser. Der henvises til afsnit 4 for en opgørelse af det konkrete råderum i basisbudgettet for 2021-24, herunder en beskrivelse af de øvrige (sekundære) styringsmål.

3. Forudsætninger.

Ved dannelsen af basisbudgettet for 2021-24 er der (som sædvanlig) gjort en lang række forudsætninger. Disse er beskrevet nærmere i det uddybende notat om basisbudgettet, men nedenfor er de væsentligste forudsætninger angivet (med markering af, hvilke forudsætninger, der er nye i forhold til tidligere):

¹ At overskuddet i gennemsnit skal være tilstrækkeligt til at dække afdrag på lån kan betyde, at der i nogle år vil være overskud, mens der i andre år vil være underskud. For sidste overslagsår i budgetperioden (altså 2024) skal der dog som minimum være balance forstået sådan, at overskuddet på ”ordinær drift og anlæg” som minimum skal kunne dække afdraget på lån i 2024. Sidstnævnte er vigtigt for at sikre, at det kommende overslagsår (2025) i næste års budgetlægning ikke ”fødes” med en ubalance i udgangspunktet.

INDTÆGTSSIDEN

- **Udligningsreform (NY):** Konsekvenserne af den nye udligningsreform er indarbejdet, jf. KL's skatte og tilskudsmodel. Der er tale om en betydelig nettomerindtægt til Randers Kommune – afhængig af hvilke poster, der tælles med kan nettomerindtægten opgøres til ca. 100 mio. kr. i 2021 (eksklusiv den særskilte kompensation vedrørende uddannelsesstatistikken – se nedenfor).
- **Permanent finansieringstilskud (NY):** I forlængelse af udligningsreformen er det tidligere såkaldte ekstraordinære finansieringstilskud erstattet af et permanent tilskud. Tilskuddet udgør godt 90 mio. kr. for Randers Kommune i 2021 og frem. I budget 2020-23 var der budgetlagt et finansieringstilskud på 90 mio. kr. i 2021, men kun 65 mio. kr. i 2022 og frem. Dette betyder derfor en merindtægt i 2022 og frem på 25 mio. kr. årligt.
- **Særskilt kompensation i 2021 og 2022 vedr. udlændinges uddannelsesstatistik (NY):** I forlængelse af udligningsreformen er der aftalt en særskilt kompensation i forbindelse med den misvisende opgørelse af udlændinges uddannelsesstatistik (jf. den retssag Randers Kommune sammen med en række øvrige kommuner har haft anlagt mod staten). Randers Kommune modtager som følge heraf 30,8 mio. kr. i 2021 og 2022.
- **Økonomiaftalen:** Som sædvanlig er konsekvenserne af økonomiaftalen ligeledes indarbejdet. Blandt de største poster kan her nævnes løft af servicerammen til demografi på 1,5 mia. kr. i 2021 og frem (svarende til ca. 25 mio. kr. for Randers Kommune). Beløbet indgår som generel finansiering i basisbudget 2021-24 – herunder til at finansiere merudgifter til demografien (se nedenfor). Desuden indeholder økonomiaftalen en yderligere anlægsfinansiering på 1,3 mia. kr. i 2021 (svarende til ca. 23 mio. kr. for Randers Kommune). Det høje anlægsniveau i 2021 skal ifølge KL ses i lyset af COVID-19, hvorfor anlægsniveauet i 2022 og frem er nedjusteret i KL's tilskudsmodel – fra 2022 og frem er der således "kun" en ekstra finansiering på 7-8 mio. kr. for Randers Kommune.
- **Kompensation for demografi m.m. i overslagsår (NY):** Der er i basisbudgettet forudsat en kompensation på 0,5 mia. kr. årligt fra 2022 og frem som følge af demografisk pres m.m. Kompensationen er ikke indregnet i KL's skatte- og tilskudsmodel, men det må forventes, at kommunerne også fremover vil blive kompenseret for de stigende demografisk betingede udgifter. Der er således indregnet 8,4 mio. kr. i 2022, 16,8 mio. kr. i 2023 og 25,2 mio. kr. i 2024. Beløbet skal betragtes som et nettobeløb, der bl.a. også skal kunne dække merudgifter som følge af demografiefterreguleringer m.m.
- **Uændrede skatteprocenter/promiller:** Der forudsættes uændrede skatteprocenter /promiller i forhold til budget 2020-23.
- **Valg af statsgaranti i 2021:** Der er i basisbudgettet forudsat valg af statsgaranti i 2021. Den foreløbige opgørelse vedrørende 2020 viser en forventet gevinst ved statsgaranti på knap 170 mio. kr. for Randers Kommune. Den store gevinst skyldes et kraftigt fald i udskrivningsgrundlaget for 2020 som følge af COVID-19 – faldet har været så kraftigt (fra et plus på 3,0% til et minus på 0,9%), at de fire kommuner, der har selvbudgetteret i 2020 får mulighed for at vælge om. Den fortsat store usikkerhed om udviklingen i

udskrivningsgrundlaget trækker kraftigt i retning af valg af statsgaranti også i 2021. Det endelige valg skal dog først træffes i forbindelse med 2. behandlingen af budgettet.

- **Befolkningsudviklingen i 2020 (NY):** Som følge af Coronakrisen følges befolkningsudviklingen tættere end normalt – herunder bl.a. for at vurdere behovet for en korrektion af den prognose, der blev udarbejdet umiddelbart før Corona-krisens start. De seneste tal (pr. 14. august 2020) viser et folketal på 98.051 borgere, hvilket er forholdsvis tæt på det tal prognosen forventer ved udgangen af året, nemlig 98.090 personer. På den baggrund vurderes det ikke nødvendigt at revurdere befolkningsprognosen – og tallene i prognosen frem til 2024 anvendes derfor som input i KL's skatte- og tilskudsmodel (for 2021 anvendes dog tallene i statsgarantien jf. ovenfor).
- **Grundskyld (NY):** Der er indregnet en forventet tilbagebetaling som følge af klager på 5 mio. kr. (svarende til gennemsnittet af de sidste 3 års tilbagebetalinger).

SERVICEUDGIFTER

Serviceudgifterne budgetteres som normalt – dvs. udgangspunktet er budgetbeløbene fra budget 2020-23, hvortil kommer tillægsbevillinger, demografi og lovændringer. Følgende forudsætninger skal fremhæves:

- **Effektiviseringskrav:** De i budget 2020-23 indarbejdede effektiviseringskrav på 20 mio. kr. årligt (ca. 0,5%) – som på langt de fleste områder blev konkret udmøntet med vedtagelsen af budgettet - er fastholdt uændret i basisbudgettet for årene 2021 og frem.
- **Effektiviseringskrav i 2024 (NY):** Der er indregnet et yderligere "effektiviseringstrin" på 20 mio. kr. i 2024. Som besluttet i forbindelse med budgetproceduren for 2021-24 er disse 20 mio. kr. indtil videre placeret på en central konto under økonomiudvalget – og er således endnu ikke udmøntet konkret.
- **Udmøntning af ingen prisfremskrivning:** Ved sidste års budgetaftale blev det besluttet at fortsætte med ingen prisfremskrivning i årene 2021-23. Udmøntningen foretages år for år ud fra de aktuelle prissatser fra KL samt de aktuelle kontraktmæssige forpligtelser. Det var oprindeligt forventet, at der kunne udmøntes 9,5 mio. kr. i 2021. Beregninger med udgangspunkt i det aktuelle prisregister viser imidlertid, at der vedrørende prisfremskrivningen 2020-21 kun kan udmøntes 8,5 mio. kr. – altså 1 mio. kr. mindre end forudsat. Årsagen hertil er primært et lavere prisniveau end tidligere forventet. Fra 2024 og frem er det forudsat, at prisfremskrivning genindføres.
- **Demografi:** I basisbudgettet er indregnet nye demografireguleringer på baggrund af den nye befolkningsprognose. Alle fire demografiområder (småbørn, skole, social og omsorg) skal have tilført midler og i henhold til tidligere beslutning er disse midler derfor placeret centralt (på konto 6) til senere udmøntning i forbindelse med budgetdrøftelserne. Puljen i 2021 udgør i alt 33,8 mio. kr. I budget 2020-23 var der allerede indregnet en stigning på 20,8 mio. kr. fra 2020-21 – altså er der i 2021 tale om en merudgift på 13 mio. kr. Som nævnt ovenfor kan denne merudgift finansieres af løftet af servicerammen på i alt 25 mio. kr. og det resterende beløb indgår som generel finansiering. Der henvises til særskilt notat om demografireguleringer i budget 2021-24 for en nærmere beskrivelse af de fire områder.

- **Vederlagsfri fysioterapi:** Området har i mange år været underbudgetteret. Det årlige underskud er blevet dækket af i forbindelse med regnskabsaflæggelsen. I basisbudget 2021-24 er budgettet til området på den baggrund foreslået forøget permanent med 5 mio. kr. Med denne forøgelse forventes området fremover at være i balance. Et eventuelt overskud/underskud på området afregnes med kommunekassen.
- **Familieområdets gæld (konto 6):** Restgælden på det administrative område i forbindelse med regnskab 2019 (8,7 mio. kr.) er forudsat gældssaneret efter samme principper, som blev anvendt for den øvrige gæld i budget 2020-2023. Finansieringen sker ved en varig reduktion af familieområdets driftsbudget med 0,1 mio. kr.
- **Lov og cirkulæreprogrammet (LC-programmet):** LC-programmet indeholder et samlet beløb på 5,1 mio. kr. i 2021 faldende til 3,0 mio. kr. i 2024. Der henvises til det uddybende notat for en oversigt herover. I forlængelse af LC-programmet er der en række øvrige reguleringer, som finansieres af den samlede kommunale økonomi. Det drejer sig primært om en kollektiv finansiering af skattestigningen på landsplan i 2020 på 300 mio. kr. Randers Kommunes andel heraf udgør 4,4 mio. kr. i 2021 stigende til 4,6 mio. kr. i 2024². Hertil kommer kommunal medfinansiering af den fællesoffentlige digitale infrastruktur på 1,6 mio. kr. i 2021 faldende til 0,7 mio. kr. i 2024.
- **Corona-relaterede merudgifter (service):** Den compensation som kommunen fremadrettet måtte modtage forudsættes at dække merudgifterne på serviceområderne. Effekten på økonomien er derfor neutral (se dog nedenfor om indkomstoverførsler).
- **Servicebuffer:** Der er (i lighed med tidligere år) indregnet en servicebuffer på 40 mio. kr. i 2021 og frem med henblik på at imødegå eventuelle sanktioner på landsplan og skabe mulighed for forbrug af overførte midler (bufferen er ikke finansieret, men neutraliseres af en modpost under finansforskydninger).

ØVRIG DRIFT

- **Indkomstoverførsler:** Som sædvanlig budgetlægges indkomstoverførslerne "fra bunden" under hensyntagen til regnskaberfaringer samt KL's vækstskøn. Udgifterne til indkomstoverførslerne kompenseres for kommunerne under ét via bloktilskuddet, men den enkelte kommune bliver ikke nødvendigvis kompenseres fuldt ud. Randers Kommune har en samlet andel af udgifterne på landsplan på 2,03% (i Regnskab 2019), men bliver kun kompenseret efter andelen af folketallet på 1,68%, hvilket skaber en "manko", når udgifterne på området stiger. Denne effekt kombineret med den store usikkerhed om den varige effekt af Coronakrisen medfører et behov for et reservebeløb på området (se nedenfor). Der henvises til det uddybende notat for en nærmere beskrivelse af indkomstoverførslerne.
- **Refusion for særlig dyre enkeltsager (NY):** Regelændringer på området betyder, at der på landsplan forventes en fordobling af indtægterne. Randers Kommune havde i regnskab 2019 en indtægt på området på 21,2 mio. kr. Det tidligere budgetbeløb (fra budget 2020-23) er på den baggrund forhøjet med 21,2 mio. kr. Randers Kommune bliver imidlertid modregnet i bloktilskuddet med ca. 30 mio. kr. – altså et tab på ca. 9 mio. kr. En rundspørge til en række

² Hertil kommer en individuel sanktion til Randers Kommune i 2020-23 som dog var budgetlagt (se nærmere i det uddybende notat).

andre kommuner viser, at langt de fleste oplever samme problemstilling som Randers Kommune. Dette tyder på, at merindtægten på landsplan er skønnet for højt, hvilket bør medføre en midtvejsregulering på området. Det vurderes dog endnu for usikkert at indregne effekten af en sådan eventuel midtvejsregulering. Som følge af den store usikkerhed om indtægtsiden foreslås, at en forventet mindreindtægt på området finansieres via kommunekassen i 2021 og 22 (medmindre nedennævnte reservebeløb ikke kan dække beløbet). I forbindelse med budgetlægningen for 2023 vurderes det muligt at fastslå et niveau for refusionsindtægterne så de igen kan indgå i fagområdernes samlede økonomiske ramme. For uddybning henvises til særskilt notat.

- **Aktivitetsbestemt medfinansiering på sundhedsområdet:** Sundheds- og ældreministeriet har udmeldt et skønnet beløb for Randers Kommune på 378,6 mio. kr. i 2021. Dette beløb anvendes (uden korrektioner) i alle år.
- **Reservebeløb vedrørende øvrig drift (Corona mm.):** Som følge af den store usikkerhed om Coronakrisens varige effekt på beskæftigelsesområdet, er der i basisbudgettet indregnet et reservebeløb vedrørende "øvrig drift" på 30 mio. kr. i 2021 og 2022 faldende til 25 mio. kr. i 2023 og 15 mio. kr. i 2024. Reservebeløbet skal bl.a. imødegå de store usikkerheder i kølvandet på coronakrisen – herunder særligt den nævnte underkompensationsproblematik på indkomstoverførsler for Randers Kommune. Desuden skal reservebeløbet kunne rumme usikkerheden vedrørende regelændringer på særligt dyre enkeltsager. Formålet med reservebeløbet er således at forhindre eventuelt behov for nedskæringer på serviceområderne i tilfælde af merudgifter på "øvrig drift". Reservebeløbet skal desuden ses i lyset af, at overskuddet vedrørende forsikrede ledige er bortfaldet (idet den særskilte finansiering nu er indarbejdet i det generelle udligningssystem). Overskuddet på de forsikrede ledige har de seneste par regnskabsår været godt 50 mio. kr. – hvoraf ca. 30 mio. kr. har været budgetlagt (og anvendt som generel finansiering ved budgetlægningen), mens restbeløbet har kunnet anvendes som kompenserende besparelse for merudgifter på indkomstoverførslerne – hvilket altså ikke længere er muligt.

SKATTEFINANSIERET ANLÆG

- **10-årig investeringsplan:** Ved sidste års budgetlægning blev der udarbejdet en 10-årig investeringsplan til og med 2029. Tallene fra denne investeringsplan (årene 2021-2024 korrigeret for beslutninger siden sidste budgetvedtagelse) er indarbejdet i basisbudgettet.
- **Ikke udmøntet anlægspulje i 2022-24:** I anlægsbudgettet er der afsat en ikke udmøntet pulje på 14,2 mio. kr. i 2022 og 2023 samt 21 mio. kr. i 2024, som kan indgå i de kommende politiske drøftelser om anlægsbudgettet for 2021-24.
- **Byen til Vandet (NY):** Budgetbeløbet i 2021 er forøget med 15 mio. kr. (fra de nuværende 13 mio. kr. til 28 mio. kr.). De 15 mio. kr. skal betragtes som en anlægs-/likviditetsreserve målrettet Byen til Vandet – bl.a. til at imødegå tids- og likviditetsforskydninger i projektet. Beløbet vil herunder kunne ses som en reservepost til eventuel finansiering af kommunale projekter, som knytter sig til det samlede byudviklingsprojekt, men som ikke på nuværende tidspunkt er en del af økonomimodellen for Flodbyen Randers. Det afsatte beløb ændrer ikke på forudsætningen om, at Byen til Vandet-projektet over tid skal balancere økonomisk.

- **Anlægsbuffer:** Der er (i lighed med tidligere år) indregnet en anlægsbuffer på 40 mio. kr. i 2021 med henblik på at imødegå eventuelle sanktioner på landsplan og skabe mulighed for forbrug af overførte midler fra tidligere år (bufferen er ikke finansieret, men neutraliseres af en modpost under finansforskydninger).

ØVRIGE ÆNDRINGER

- **Lånedispensationer (NY):** Der er ikke indregnet lånedispensationer i 2021 og frem. Dette skyldes, at den tidligere ”pulje til styrkelse af kommunernes likviditet” ikke længere eksisterer – og det har primært været den pulje Randers Kommune har modtaget lånedispensationer fra. Der vil fortsat blive søgt fra de tilbageværende puljer (herunder puljen til strukturelle investeringer) med forventet svarfrist fra ministeriet ultimo august.
- **Ny ferielov (NY):** I udgangspunktet skal Randers Kommune afregne godt 300 mio. kr. til en ny Feriefond i takt med at medarbejderne går på pension eller anmoder om udbetaling jf. de netop vedtagne regler herom. Kommunen kan dog også vælge at indbetale hurtigere. Sidstnævnte vil være en fordel, idet ikke afregnede feriemidler forrentes med en forventet indeksering på 2,4%. Ifølge KL forventes det, at kommunerne får mulighed for at lånefinansiere hele afregningen af de indefrosne feriemidler – og den aktuelle rentesats på et sådant lån er pt. 0,42%. Det vil således være en klar fordel for kommunerne (herunder Randers Kommune) at låne hele det beløb, der skal afregnes til Fonden. Som følge heraf er det i basisbudgettet forudsat, at Randers Kommune låner 300 mio. kr. som afregnes til Fonden ultimo 2020. Renter og afdrag på lånet er indregnet i basisbudgettet med en årlig ydelse på ca. 12,7 mio. kr.
- **Opsparing vedr. drift og anlæg:** Der gøres her samme forudsætning som tidligere år – nemlig at den samlede opsparing ved udgangen af budgetperioden skal udgøre 200 mio. kr. Budgetopfølgningen pr. 31/5 2020 viser en samlet forventet overførsel til 2021 på 268 mio. kr. Det er derfor forudsat, at der i hvert af årene 2021-24 sker et samlet forbrug af opsparing på 17 mio. kr.
- **Ældreboliger (NY):** Huslejeindtægterne er (i forhold til tidligere år) nedskrevet med 7 mio. kr. årligt med henblik på at imødegå et forventet underskud af samme størrelsesorden – et underskud der i givet fald i udgangspunktet skulle kassefinansieres i forbindelse med regnskabsafslutningen. Med denne korrektion forventes huslejebudgetterne fremover at svare til det realiserede niveau. Korrektionen påvirker ikke opgørelsen af det økonomiske råderum, men har alene likviditetsmæssig effekt.

Som nævnt henvises til det uddybende notat om basisbudgettet for en nærmere beskrivelse af ovennævnte – og de øvrige – forudsætninger.

4. Styringsmål og råderum.

På baggrund af ovennævnte forudsætninger kan der nu opstilles følgende resultatopgørelse for Randers Kommune:

Resultatopgørelse i basisbudget 2021-24

Mio. kr.	2021	2022	2023	2024
Skatter (løbende priser)	-4.504,0	-4.569,0	-4.668,1	-4.774,8
Tilskud og udligning (løbende priser)	-2.374,7	-2.425,2	-2.454,5	-2.501,4
Skatter og tilskud i alt	-6.878,7	-6.994,2	-7.122,6	-7.276,2
Serviceudgifter	4.315,9	4.314,8	4.318,9	4.323,7
Pris og lønpulje, serviceudgifter		93,0	188,6	288,6
Øvrig drift	2.303,2	2.319,0	2.325,9	2.328,7
Pris og lønpulje, øvrig drift		37,2	75,2	118,6
Driftsudgifter i alt	6.619,1	6.764,0	6.908,7	7.059,6
Renter	14,8	13,3	11,7	10,1
Resultat af ordinær drift	-244,7	-216,9	-202,3	-206,5
Skattefinansierede anlæg	187,4	162,3	127,8	143,0
Pris og lønpulje, anlæg		2,4	3,7	6,2
Skattefinansieret anlæg i alt	187,4	164,7	131,5	149,2
Resultat af ordinær drift og anlæg	-57,4	-52,3	-70,8	-57,3
Jordforsyning	15,6	-13,4	-1,6	-6,0
PL pulje, jordforsyning		-0,6	-0,5	-0,9
Ældreboliger	18,4	7,6	8,4	9,2
PL pulje, ældreboliger		-1,0	-2,0	-3,0
Brugerfinansieret område	-13,07	-13,07	-13,07	-13,07
PL pulje, brugerfinansieret		-0,9	-1,8	-2,7
Årets resultat før finansposter	-36,4	-73,7	-81,4	-73,8
Optagne lån	-19,0	-16,6	-16,5	-17,6
Afdrag på lån	88,7	90,4	88,6	87,3
Finansforskydninger	-63,7	-10,8	-8,8	-28,6
Finansposter i alt	6,0	63,0	63,3	41,1
Kassebevægelse	-30,4	-10,7	-18,1	-32,7

(Minus angiver indtægter/overskud)

I resultatopgørelsen er kommunens primære styringsmål – ”resultat af ordinær drift og anlæg” fremhævet. Spørgsmålet er nu om det angivne overskud er tilstrækkeligt til at dække afdragene på lån (jf. afsnit 1). Dette beskrives nærmere nedenfor.

Primært styringsmål – råderum

Resultatet af ordinær drift og anlæg på det skattefinansierede område indeholder i udgangspunktet to buffere – nemlig en servicebuffer på 40 mio. kr. i alle år og en anlægsbuffer på 40 mio. kr. i 2021. Disse buffere er udelukkende af teknisk karakter og er indarbejdet for at imødegå eventuelle sanktioner på landsplan. De er derfor heller ikke finansierede, men neutraliseres af en modpost under finansforskydninger. Disse buffere bør derfor ikke medregnes, når den reelle balance på det skattefinansierede område skal opgøres.

Nedenstående tabel viser det reelle resultat på det skattefinansierede område samt resultatet efter afdrag på lån:

Opgørelse af råderum

Mio. kr.	2021	2022	2023	2024
Resultat af ordinær drift og anlæg	-57,4	-52,3	-70,8	-57,3
Korrektioner vedr. buffere	-80,0	-40,0	-40,0	-40,0
Resultat efter korrektioner	-137,4	-92,3	-110,8	-97,3
Afdrag på lån	88,7	90,4	88,6	87,3
Styringsmål i alt (- = overskud)	-48,7	-1,9	-22,2	-10,0

(Minus angiver indtægter/overskud)

Tabellen viser et overskud i alle år, og det gennemsnitlige overskud er 20,7 mio. kr. Som tidligere nævnt er det overskuddet i 2024, der angiver størrelsen af det permanente råderum. Dette kan jf. tabellen opgøres til 10 mio. kr.

Udover ovennævnte tal kommer de afsatte anlægspuljer, som allerede er indarbejdet i budgettet og dermed også resultatopgørelsen. Disse puljer er ikke prioriteret endnu og kan derfor indgå i det opgørelse af det samlede økonomiske råderum jf. tabellen nedenfor:

Råderum i alt (inkl. anlægspuljer til politisk udmøntning)

Mio. kr.	2021	2022	2023	2024
Overskud inkl. afdrag på lån (jf. ovenfor)	-48,7	-1,9	-22,2	-10,0
Anlægspuljer til politisk udmøntning*	0,0	-14,2	-14,2	-21,0
Råderum i alt	-48,7	-16,1	-36,4	-31,0

*I 2021 er der herudover afsat en anlægsreserve på 15 mio. kr., som forvaltningen har foreslået reserveret til Byen til Vandet med henblik på at imødegå tids- og likviditetsforskydninger i projektet.

Øvrige styringsmål

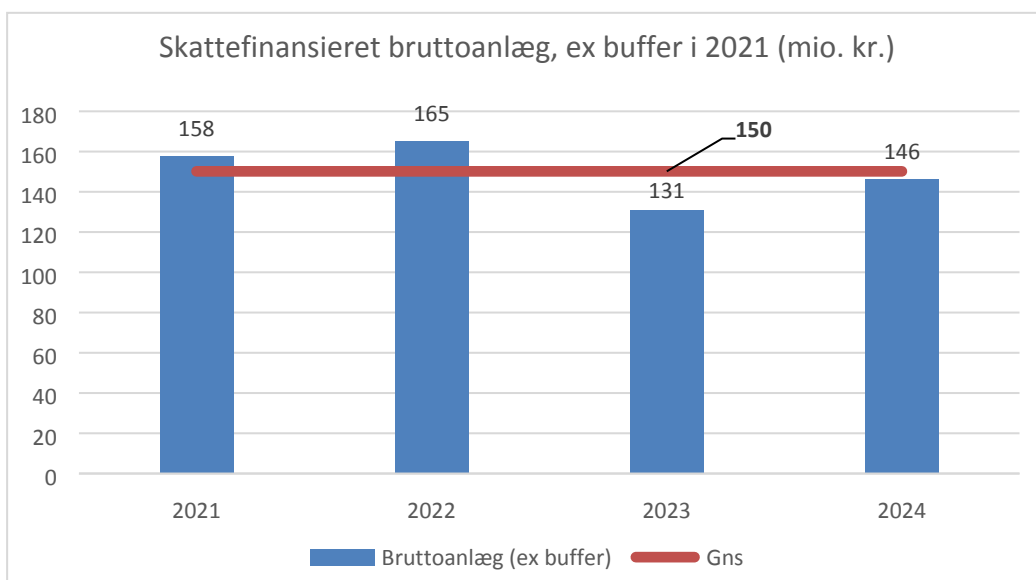
Nedenfor gives en status på kommunens øvrige styringsmål.

Skattefinansieret bruttoanlæg

På det skattefinansierede område er der tale om følgende udgifter og indtægter:

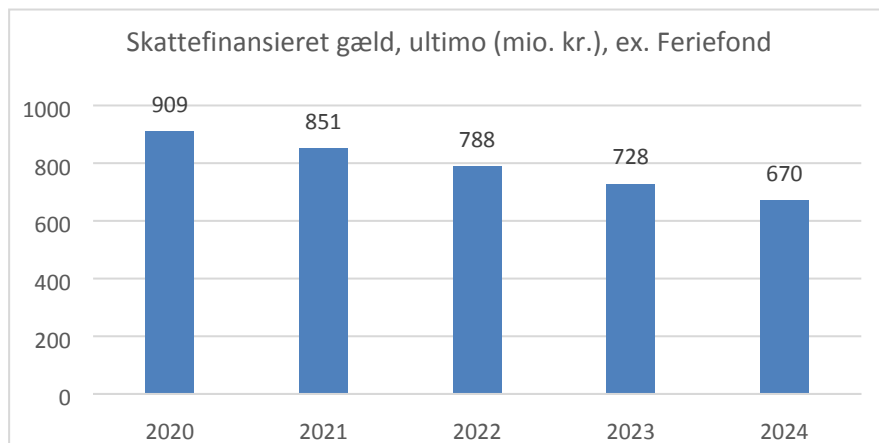
Mio. kr.	2021	2022	2023	2024
Skattefinansieret anlæg, udgifter (ex buffer)	158,0	165,5	130,7	146,5
Skattefinansieret anlæg, indtægter	-10,6	-3,2	-2,9	-3,5
Nettoresultat	147,4	162,3	127,8	143,0

Gennemsnittet på udgiftssiden siger 150,2 mio. kr. – altså netop svarende til målsætningen om et gennemsnit på 150 mio. kr. Grafisk kan dette illustreres som følger:



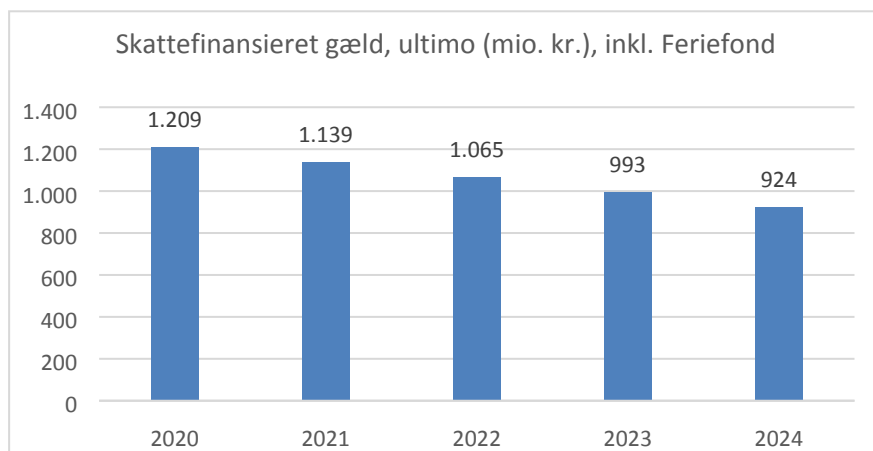
Skattefinansieret gæld

Målsætningen er et fald i den skattefinansierede gæld, hvilket klart opfyldes i det foreliggende basisbudget, jf. nedenstående figur:



Det ses, at det skattefinansierede gæld forventes at falde fra 909 mio. kr. ultimo 2020 til 670 mio. kr. ultimo 2024. Dette forudsætter, at Randers Kommune ikke søger om (og realiserer) lånedispensationer i perioden. I det omfang der optages yderligere lån (udover det forudsatte i basisbudgettet), vil gældsafviklingen blive mindre.

Nedenstående figur viser gældsudviklingen inkl. lån på 300 mio. kr. ultimo 2020 vedrørende indbetaling til Feriefonden (se afsnit 2).



Resultatet viser samme udvikling som ovenfor – nemlig en stor gældsafvikling, idet gælden falder fra 1.209 mio. kr. ultimo 2020 til 924 mio. kr. ultimo 2024.

Kassebeholdningen

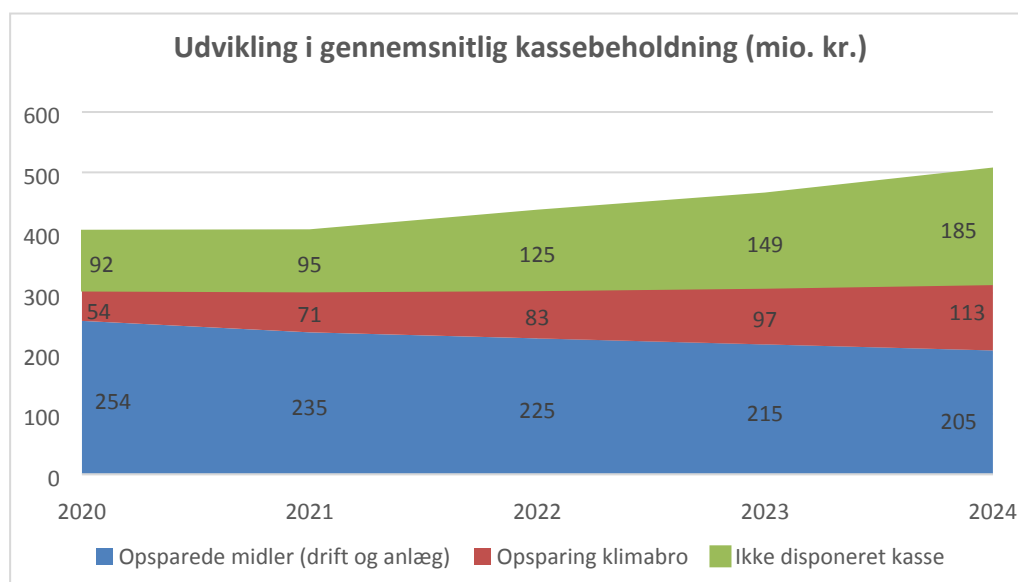
Den fremadrettede kassebeholdning er beregnet ud fra følgende forudsætninger:

- Et kasseforbrug på 40 mio. kr. i 2020 (jf. budgetopfølgningen pr. 31/5 2020)³.
- En forventet gennemsnitlig kassebeholdning i 2020 på 400 mio. kr.

³ Budgetopfølgningen pr. 31/5 2020 viser et samlet kasseforbrug på 65 mio. kr. Det fremgår dog af bemærkningerne, at forvaltningerne efterfølgende har nedjusteret det forventede anlægsforbrug med 25 mio. kr. således at det samlede kasseforbrug kun skønnes til 40 mio. kr.

- En kassetilvækst i 2021-24, jf. resultatopgørelsen⁴
- En stor del af kassebeholdningen er ”bundet” af de allerede givne bevillinger på drift og anlæg – dette fremgår af nedenstående figur.
- En anden del af kassebeholdningen er reserveret opsparring til klimabroen, hvilket ligeledes fremgår af nedenstående figur. Der henvises til det uddybende notat for en oversigt over den samlede opsparring til klimabroen.

Ud fra ovenstående forudsætninger kan der nu beregnes følgende forventede udvikling i kassebeholdningen. Det blå område viser de opsparede midler på drift og anlæg. Det røde område viser opsparringen til Klimabroen og det grønne område viser den ”ikke-disponerede” kassebeholdning:



Den samlede kassebeholdning forventes at udgøre 400 mio. kr. i 2020 stigende til lidt over 500 mio. kr. i 2024. Den største del af denne beholdning er dog allerede disponeret. Det ikke-disponerede beløb udgør 95 mio. kr. i 2021 stigende til 185 mio. kr. i 2024. I den udstrækning at det beregnede økonomisk råderum forbruges i den videre budgetlægning, vil den ’ikke-disponerede’ kassebeholdning falde tilsvarende.

Det skal bemærkes, at skønnet over kassebeholdningen er mere usikkert end normalt som følge af coronakrisen. Som også beskrevet i budgetopfølgningen pr. 31/5 2020 er der meget stor usikkerhed om det samlede resultat – og dermed om kasseforbruget i 2020. De aktuelle likviditetstal viser endnu ikke det merforbrug, der må forventes at følge af coronakrisen. Det vurderes dog, at 4. kvartal 2020 kan medføre betydelige udgifter på beskæftigelsesområdet – bl.a. fordi de statslige hjælpepakker som udgangspunkt udløber i slutningen af august.

Sammenfattende kan det konkluderes, at målsætningen på øvrige styringsmål alle er opfyldt.

⁴ Der er dog korrigeret for den budgetlagte opsparring til klimabroen på 11 mio. kr. i 2021 stigende til 17 mio. kr. i 2024. Disse beløb forventes ikke brugt i budgetperioden og er i stedet medtaget som en del af opsparringen til klimabroen, jf. figur over kassebeholdningen (det røde område).